

Konung Edward har abdikerat.

Efterträdes av sin broder, hertigen av York.

Enligt telegram från London i går eftermiddag har konung Edward VIII abdikerat.

Konung Edwards efterträdare blir hertigen av York.

Konung Edward torde för framtiden komma att antaga namnet Mr Windsor. Det är dock troligt att hans efterträdare kommer att förläna honom en hög titel, möjligen hertigtitel.

KUNG EDWARD.

Enorm publiktillströmning till underhuset i går.

Aldrig har publiktillströmningen till det engelska underhuset varit större än på torsdagseftermiddagen, då premiärminister Baldwin skulle avge sin med oerhörd spänning motsedda deklaration i frågan om den dynastiska krisen. Tjugo minuter före sammanträdes början var varenda plats i underhuset upptagen. Det var endast Baldwins och oppositionsledarnas platser som då ännu voro obesatta. Lordernas läktare var överfylld liksom de för diplomatiska kårens representanter reserverade läktarna. I underhusets korridor var upphetsningen stor, och i själva förhandlingsalen var samtalet så livligt, att det var omöjligt att höra svaren på de framställda frågorna.

Då premiärminister Baldwins bil anlände till parlamentsbyggnaden, voro oerhörda människomassor, vilka tätade för varje minut, samlade på de angränsande gatorna. Stora polisavdelningar voro i verksamhet för att bereda väg för bilen och hålla massorna på avstånd. Då premiärministern steg ur bilen, hälsades han med en del applåder, vilka han besvarade med att lyfta på hatten. Chauffören hade vid sin sida en dektiv från Scotland Yard.

Inne i parlamentsbyggnaden fylldes diplomatläktaren efter hand, och man observerade vidare talrika representanter för armén, litteratur, konst och vetenskap samt ett stort antal kända personer ur Londonsocieteten.

Konungens budskap uppläses av talmannen.

Konungens tronavsägelse överlämnades av premiärminister Baldwin till underhusets talmän, som därefter uppläste densamma för församlingen.

Konung Edward VIII:s budskap var av följande ordalydelse: »Efter långvarigt och sorgfälligt övervägande har jag beslutat avstå från den tron, som jag besat efter min faders död, och jag meddelar härmed detta mitt slutgiltiga och oåterkallliga beslut. I insikten om tyngden av detta steg kan jag blott hoppas, att jag skall bli förstådd av mina folk vid det avgörande, som jag träffat, och i fråga om de orsaker som föranlett mig att träffa det. Jag vill icke uttala mig om mina privata känslor, men jag ber, att man måtte erinra sig, att den börd, som ständigt vilar på en suveräns skuldror, är så tung, att den kan bäras blott under andra omständigheter än dem jag nu befinner mig i. Jag tror, att jag icke åsidosätter den plikt, som åvilar mig gentemot det allmänna intresset, om jag förklarar att jag är medveten om att jag icke längre verksamt eller till min egen tillfredsställelse kan följa denna svår uppgift. Jag har därför denna morgon undertecknat

tronavsägelsen, som är av följande lydelse: Jag, Edward VIII av Storbritannien, Irland och de brittiska dominions, konung, kejsare av Indien, meddelar härmed mitt oåterkallliga beslut att avstå från tronen för mig och mina efterkommande, samt min önskan att denna avsägelseakt omedelbart skall träda i kraft. Såsom tecken härpå har jag med egen hand denna dag, den 10 december 1936, i närvaro av nedanstående vittnen, undertecknat densamma. Dessa vittnen äro mina tre bröder, hertigarna av York, Gloucester och Kent.

I dokumet förklarar konung Edward vidare, att han avstår från alla anspråk på tronen för sig själv och sina avkomlingar. Han uttrycker sin uppskattning av alla de hänvändelser som gjorts för att förmå honom att fatta ett annat avgörande men förklarar, att han står fast vid sitt beslut. Dessutom skulle ett ytterligare uppskov endast skada det engelska folket, som han städs sökt tjäna såsom prins av Wales och som konung.

Baldwin lämnar redogörelse för konfliktens förlopp.

Omedelbart efter det skrivelsens innehåll delgivits de närvarande resten sig Baldwin och föreslog att konungens budskap skulle tagas under behandling. »Det brittiska parlamentet har aldrig tidigare mottagit ett så allvarligt budskap, yttrade premiärministern, »och aldrig förut har heller en premiärminister fått en så svår uppgift förelagd. Jag skall säga vad jag har att säga, sanningsenligt, uppriktigt och fullständigt, utan några försök till utsmyckning.» Baldwin redogjorde därefter för vad som passerat mellan konungen och honom och vad som lett till den nuvarande situationen. Mina ansträngningar, tillade Baldwin, ha haft till syfte att hjälpa konungen att fatta ett annat beslut än det han stannade vid. Under det att det icke finnes någon bland oss som icke beklagar konungens beslut ur djupet av sitt hjärta, finns det heller ingen här som vill fölla en dom. Vi äro icke domare. (Bifall). Baldwin meddelade, att kabinettet på onsdagen för sista gången hemställt till konungen att taga saken under förnyat övervägande, men konungen förklarade att han icke kunde ändra sitt beslut. Låt oss, sade Baldwin, samla oss bakom den nye konungen och stödja honom.

Attlee uttryckte därefter arbetaroppositionens sympati för konungen, drottning Mary och Baldwin och utlovade oppositionens medverkan. Detsamma gjorde ledaren för oppositionsliberalerna Sinclair. Churchill höll ett lovtal över konungen och förklarade, att beslutet fattats av konungen fritt, spontant och frivilligt. Underhusets sammantrede avslutades med att abdikationsakten antogs i första läsnigen.

Första gången i Englands historia en konung frivilligt abdikerat.

Det är första gången i Englands historia en engelsk konung abdikerat av egen fri vilja. Visserligen hade Rikard II år 1399 förklarat sig själv »oduglig och onyttig», men han ledsagade denna förklaring med ett smäleende, vars innebörd klarades genom de ansträngningar han sedan gjorde att återtaga kronan, och hans tronavsägelse kan icke betecknas som frivillig. Ej heller Edward II:s, Karl I:s eller Henrik VI:s avgång skedde utan påtryckning.

Även om konung Edward VIII av regeringen underrättats om konsekvenserna av sitt planerade giftermål, hade kabinettet icke någon avsikt att sätta sig emot konungen om han framhårdat i sitt beslut och samtidigt velat behålla tronen. Premiärministern skulle i så fall endast ha avgått för att ge konungen frihet att välja en annan premiärminister, som skulle fått uppgiften att sondera stämningen i parlamentet och i landet. Winston Churchill hade emellertid vid sitt besök hos konungen för tre dagar sedan fått klart för sig att denne aldrig ämnade företa sig något, som stred mot författningen. Nationen hyser tacksamhet mot den avgångne konungen för denna hänsynsfullhet och söker tröst i förvisningen att den allvarliga krisen icke kunnat skada respekten för de demokratiska principerna, vars värde är konstitutionen.

En av de konsekvenser som krisen medfört är att den, som särskilt Manchester Guardian uttalat, betonat distinktionen mellan kronan och konungens person. Man kan förmoda att kommande engelska konungar skola erinra sig att de ha att välja mellan sin roll som statsöverhuvud och sitt personliga liv och att de genom att låta dessa två sammanblandas riskera att förlora tronen och sätta imperiets enhet på spel. Denna enhet har visat sin styrka då det dynastiska bandet mellan London och dominions var hotat.

Edward VIII har vunnit engelsmännen och engelskornas varma sympatier, ty de anse att hans offer för kärlekens skull genom sin osjälviskhet besegrat alla andra hänsyn. Andra ge uttryck åt uppfattningen att han uppfyllt sin plikt genom att avstå från tronen. En äldre medlem av högadeln sammanfattade stämningen med orden: »Konungen har handlat väl mot sig själv, mot henne och mot staten.»

Hertigen av York,

vilken nu efterträder sin broder Edward på den engelska tronen, föddes som prins Albert Frederick Arthur George i York Cottage, Sandringham, den 14 december 1895. Han utbildades för tjänst i flottan, och år 1913 anträdde han såsom sjökadett sin första utlandsresa, till Västindien. Av hälsoskäl kunde han i krigets början inte delta i aktiv tjänst, men deltog dock i Skagerackslaget och tilldelades mot slutet av år 1917 brittiska luftstridskrafternas marinavdelning, där han från oktober 1918 tjänstgjorde som pilot. Efter krigets slut studerade prinsen vid Trinity College, Cambridge, förhistoria, nationalekonomi och statskunskap. I juni 1920 erhöi han titeln hertig av York. Ett år senare fick han seommanders rang i brittiska flottan och blev efter ytterligare ett år befördrad till överste för East Yorkshireregimentet. Den 26 april 1923 förmlde sig hertigen av York med Lady Elisabeth Marguerite Bowes-Lyon, dotter till earlen av Strathmore och Kinghorne, varigenom förbindelse knöts mellan det engelska kungahuset och en av Skottlands äldsta adelsätter. Hertigparet har sedan år 1923 företagit flera representationsresor, bl. a. till de östafrikanska protektoraten, Australien och New Zealand samt representerat engelska kronan vid officiella festligheter i Rumänien, Jugoslavien och Tjeckoslovakien. Efter Edward VIII:s tronbestigning blev hertigen av York i februari 1936 utnämnd till amiral, general och överfältmarskalk vid flygvapnet. Han kommer att bestiga tronen som Albert I. Efter hertigen av York är hans äldsta dotter, prinsessan Elisabeth, född den 21 april 1926, närmast till tronen, och blott om hertigparet får en son, skulle Elisabeth gå förhastig arvsrätten till tronen.

Datum för den nye konungens kröning blir troligen den 12 maj 1937.